

אור עליון

יו"ל על ידי ארגון להפצת יהדות "נשמת כל חי"

לעילוי נשמת נפתלי בן שמעה ברזילי, שמואל משה בן אסתר טוטיאן, משה בן שרה בן-פורת, ת.ג.צ.ב.ה.

ניסן תש"ע גיליון מס' 3

054-848 6661 Mhbp52@etrog.net.il

דבר העורך

בשבח והודאה לה' יתברך, הגיליונות הראשונים של העלון התקבלו בהתלהבות רבה בארץ ובעולם. תגובות רבות זרמו לשולחן המערכת ותוכן שוה: "זה עלון שונה ומיוחד, רואים בו השקעה רבה" "עלון ברמה גבוהה בתוכן ובעיצוב אשר חיזק אותנו רבות".

מאחר ונחטפו כל העותקים של הגיליון הקודם תוך מספר ימים, ולא עמדנו בביקוש הרב של הציבור, אנו מגדילים את כמות העותקים ל-4,000 עותקים, אשר יחולקו בכל רחבי הארץ וחלקם אף יישלחו לחו"ל בעז"ה.

אנו רוצים להמשיך ולהגדיל את התפוצה, אמנם העלויות להדפסת העלון -גם בכמות הנוכחית- גבוהות מאד.

אחים יקרים! אנו קוראים אליכם בקריאת קדש, אנא תרמו להדפסת העלון, היו שותפים ב"זיכוי הרבים" הגדול של העלון, ושכרכם גדול מן השמיים. כמוכן אפשר להקדיש גליונות לעילוי נשמת או לרפואה. (כל התורם 45 ש"ח שותף בהדפסת 100 עותקים).

הבטיחו לעצמכם את קבלת העלון באופן קבוע לדוא"ל שלכם ושלחו בקשה mhbp52@etrog.net.il-

מנשה בן פורת
054-8486661

חג הפסח – חג האמונה

אנו נמצאים בעיצומם של הניקיונות לפסח (ובאווירה פורימית נאמר: אבק אינו חמץ, הבעל אינו קרבן פסח, והילדים אינם קרבן עולה ויורד), וכאשר נתבונן נראה כי "יציאת מצרים" מהווה נושא מרכזי וחשוב ביהדות, הוא נזכר פעמים רבות בתנ"ך, כמו כן ישנם מצוות רבות שהן "זכר ליציאת מצרים": הזכרת יציאת מצרים בקריאת שמע בבקר ובערב, הנחת תפילין ובתוכם פרשיות יציאת מצרים, שמירת שבת (כפי שאנו אומרים בקידוש), שבעת ימי הפסח, מצוות ליל הסדר הרבות ובתוכן החובה להעביר לדור הבא את סיפור יציאת מצרים, חג הסוכות -זכר לענני הכבוד בצאת ישראל ממצרים.

נשאלת השאלה: מדוע נותן התורה מקפיד כל כך על זיכרון "יציאת מצרים"? מדוע מאורע זה הינו כל כך חשוב שאנו מצוים לזכרו?

אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת עַל כָּל דְּרָכַי בְּנֵי אָדָם לְתֵת לְאִישׁ כְּדַרְכֵי וּכְפָרֵי מַעַלְלָיו".

נמחיש לעצמנו את מכת "ערוב". יהודי אשר היה עבד לאדונו המצרי לוקח -כהרגלו מידי יום- את ילדי המצרי לטיול בגן השעשועים, הוא מצרף לטיול את ילדיו. והנה באותו היום מופיעה "מכת ערוב": נכנסות חיות טרופות גדולות לגן השעשועים, ומתחילות לטרוף את הילדים המצריים. היהודי וילדיו רואים את הנעשה ומתוודע פחד לגורלם מתאספים יחד לקצה הגן, קוראים יחד ויודו ו"שמע" בחושבם שאלו רגעיהם האחרונים לפני שיהיו טרף בפיות החיות. הנה... הנה... מצד אחד של היהודי קופץ נמר במרדף אחר אחד מילדי המצרי לטרופו, ומצדו השני האריה מזנק על המצרי הבא בתור, אוי איזה פחד... אמנם בגמר מחזה האימים שהיה לעיניהם הם עומדים את הגן מפבלי לפגוע באף ילד יהודי. עוזבות את הגן מפבלי לפגוע באף ילד יהודי. הם תמהים ושואלים: "מהיכן ידעו החיות מי יהודי ומי מצרי?!" (חוק "מיהו יהודי"). אין ספק כי מחזה זה הוכיח להם מעל לכל שפק כי השם ברא את עולמו, יודע מהנעשה בעולמו, ואף משגיח על כל מעשי בני אדם שבעולמו באופן פרטני.

אמנם "המופעי" הנ"ל עם כל המסרים שבו

נסיים במעשה המבהיר את הדברים האמורים. מעשה רבבי ישראל מסלנט אשר אחד מתלמידיו נטה מדרך התורה. באחד מהימים נודמן הרב לעירו של התלמיד הנ"ל, נכנס הרב לביתו של התלמיד, שוחח עמו על דא ועל הא, ולבסוף שאלו: "אמור לי! מדוע עזבת את דרך התורה והמצוות?" השיב אותו תלמיד לרב: "כבוד הרב! אני אדם אשר מאמין רק לאשר ראוות עיני, אינני יכול להאמין באלוקים שאינני רואה, אם ה' רוצה שאמין בו אז בבקשה שיראה לי את עצמו". לאחר מספר דקות נכנסה בתו של התלמיד, פנה אליה אביה בבקשה: "תראי בבקשה לרבי איך את יודעת לנגן היטב בכינור?"! השיבה הבת בחוצפה לאביה: "אתה חושב שאני צריכה להראות לכל זקן שיבוא הביתה שאני יודעת לנגן?! אני ניגנת לפני חבר שופטים, הם העניקו לי תעודה התלויה על הקיר, שיסתכל הרבי בתעודה וידע שאני יודעת לנגן". ניצל רבי ישראל מסלנט את דברי הבת כדי לתת תשובה ניצחת לתלמידו, פנה הרב לתלמידו ואמר לו: "ישמעו אוזניך מה שבתך מדברת, וכי סבור אתה שה' יראה את עצמו לפני כל כופר?!", ה' הראה את כוחו והשגחתו לעיני שישים רבוב בני ישראל, בזמן יציאת מצריים, וישנם תעודות רבות על כך, התפילין והפסח, שבת וסוכות וכו', תסתכל בתעודות אלו ותדע שיש בורא לעולם...".

מטעם מהמחשב המתקדם ביותר, והעין מיוצרת בחכמה נפלאה יותר מהממצלמה החדשה ביותר, וכי ישנו אדם שפוי שיטען שמתוך "הנפץ הגדול" ולאחר מיליוני שנים נוצר המחשב והמצלמה?

"כשם שהבית מודיע על הבנאי, והבגד מודיע על האורג, והדלת על הנגר, כך העולם מודיע על הקב"ה שהוא ברא, ישתבח ויתעלה שמו לעד ולנצח נצחים" (אוצר המדרשים אייזנשטיין עמוד 583).

התלמיד "אל תאמינו שיש שכל למורה, אל תקשיבו לו!!". סיפור זה מעלה חיוך רחב על פנינו, אבל יש בו עומק רב. את השכל איננו רואים, אז מהיכן אנו יודעים שיש לפלנוי שכל? כי אנו רואים את מעשיו ודיבוריו המעידים על שכלו. כך ביחס לבורא, נכון שאיננו רואים את האלוקים, אבל כאשר אנו רואים את מעשי ידיו, קרי, שמים וארץ, חי, צומח, ואת... האדם. כולם עשויים בחכמה יתירה, מיד אנו יודעים על מציאות הבורא. הרי מח האדם יותר

מדרך בקיבוץ נכנס לכיתת ילדים מעולי תימן בזמן קום המדינה, פנה המדריך לתלמידים: "אתם רואים את הלוח שבקיר? את השולחן? והכסא?". התלמידים ענו במקלה "כן". אמר להם המדריך: "אם כן אתם יכולים להאמין שיש לוח וכסא ושולחן, אבל את ה' אינכם רואים, לכן ח"ו אין לכם להאמין באלוקים". ישב שם תלמיד חריף (אכל הרבה סחוג...) והשיב למורה תשובה כהלכה. פנה התלמיד לחבריו לכיתה בשאלה: "את השכל של המורה אתם רואים?". "לא" השיבו כולם. "אם כן" המשיך

"אל תאמינו שיש לו שכל"

תכונות בני מזל החודש מזל טלה

(חודש ניסן, 22 במרץ עד 21 באפריל)

אם בן מזל טלה ישכיל לשלוט על עצמו ויתנהג בענווה - מנהיגותו תצליח, מאחר וכוח המנהיגות תלוי בענווה.

לפי התורה השנה מתחילה בחודש ניסן כמ"ש: "ראשון הוא לכם לחודשי השנה". ניסן מלשון ניצן. בחודש זה הצמחים וכל בעלי החיים פורחים ומתחדשים. כמו כן בני מזל טלה רוצים התחדשות, התחלות חדשות, משעמם להם מאד לשבת בשקט, רוצים לרוץ קדימה ולהצליח. הם רעננים וצעירים לעד כמו הטלה הצעיר והקופצני, לכן מתאימה להם עבודה עם ילדים או עם מוגבלים הזקוקים לרענונות.

הפרק בתהילים שמסרו לנו חכמי הקבלה המתאים לבני "מזל טלה" הינו פרק קי"ד וכן פרק צ"ב. המתמיד לקרוא פרק זה גורם לפתיחת מזלו.

חז"ל: "אב-יב", כלומר, אבא ל-12 החודשים. טיפוס שנוולד בניסן - טיפוס של "מלך", רוצה להוביל, להיות בראש. אתגר גדול ניצב לפני בני מזל טלה - לקחת את תכונת המלוכה, כדי למלוך על תאוותיהם ורצונותיהם, להשתחרר מהעבודות לתאוות. זו הסיבה שבאמצע החודש אנו חוגגים את "חג החירות" - חירות מהתאוות, שהרי יצאנו ממצרים אשר היתה "נרות הארץ". עלינו לדעת שה"חופש" האמיתי הוא השליטה על התאוות והיצרים, שהריה "אני" של האדם הם הנשמה והמצפון, המח והמחשבה, ואילו התאוות באות מחוץ לאדם - מצד היצר הרע, וכאשר האדם מגביר את כח המחשבה על התאוות אז הוא נקרא "חופשי" אמיתי, כיון שהוא חופשי מכל שליטה חיצונית על ה"אני" שלו. כמו כן

למלחמה. בני מזל זה מצויים ב"מלחמה" - הם נאבקים בשגרת החיים האישית שלהם בפרט ונגד מגבלות ומעצורים בכלל. את התכונה הזו ניתן להפנות החוצה - לצורך ניהול מלחמות עם עולם ומלואו, או כלפי פנים - לצורך התגברות על היצר, על ההרגלים השליליים, להאבק בלחץ הסביבתי השלילי. כדברי הגמרא בשבת (קנו ע"ב): מי שכוכבו מאדים יהיה שופך דמים: רוצח, או רופא המקיז דם, או שוחט או מוהל. זו הסיבה שבדרך כלל הטלאים משרתים בצבא קבע, ולכן מתאים להם לעבוד בעבודות קשות מבחינה נפשית, כגון: משטרה, ניתוחים רפואיים וכו'.

התכונות המרכזיות לבני מזל טלה הן: יוזמה, פעלתנות, התלהבות. הטלאים הם בעלי מרץ בלתי נדלה, רוצים לחיות בקצב מהיר וחזק, ממש כמו הטלה המוכר לנו - רץ מהר, פעיל ואקטיבי. בצידו השלילי המזל סובל מחוסר סבלנות, חוסר סובלנות, רגשנות וחימה יתירה. כפי שהבנתם מזל טלה הוא מזל "אָרְגָטִי"-עם הרבה אנרגיה, הרי הם שייכים ל"יסוד האש". הם מצוידים במנוע רב עוצמה בו יוכלו לנוע קדימה גם בשטח הררי שאינו עביר למנועים רגילים. לאן ינועו? תלוי בהם! כמו כל כלי רב עוצמה וכמו כל תכונה אחרת גם תכונה זו עשויה לשרת אותם באותה מידה לטוב (עזרה לזולת, יצירת מפעלי חיים גדולים) או חלילה לרע (רמיסת אנשים תוך כדי ריצתם המהירה).

12 המזלות כנגד 12 השבטים, חודש ניסן שייך לשבט יהודה "שבט המלוכה". החודש נקרא "חודש האביב", ופירושו

כוכב הלכת השולט במזל טלה הוא מאדים (מארס), מאז ומקדם שימש כוכב לכת זה בעל הצבע הסמוק כסמל

הלכות מצרכי מזון הכשרים לפסח

- א. אכילת אורז, אפונה, קטניות, פירות מיובשים - פנהג האשכנזים שלא לאוכלם, ופנהג הספרדים לאוכלם.
- ב. יש להיזהר לברר היטב את האורז שלא יהיה בו מין דגן. ונהגו לבדוקו שלש פעמים, בתשומת לב רבה, ובשעה שאין ילדים קטנים בקרבכם.
- ג. ספרדים שנהגו להחמיר באכילת אורז וקטניות ורוצים לבטל מנהגם (מחמת סיבה של חולי וכדומה), אפשר להקל להם על ידי התרה. ומי שנהג להחמיר בגלל שהיה בבית הוריו שהחמירו, יכול לנהוג היתר לאחר נישואיו ללא התרה.

העלון מוקדש לעילוי נשמתו הנשורה של הבחור היקר והחשוב נעים הליכות, מופת לרבים, נוח לשמייים ונוח לבריות, מסביר פניו לזולת, אהוב על הבריות
ליעד הראל בן ציון ואסתר מזרחי ז"ל
שירת כקצין ביחידה קרבית בצנחנים, שימש כמאבטחם האישי של ראשי ממשלות ישראל. נהרג בקיצור ימים ושנים בתאונת דרכים סמוך ליישוב ביתר ביום כ' כסלו תש"ע
ת.נ.צ.ב.ה

הלכות ביעור חמץ

- א. אסור לאכול חמץ בערב פסח (יום שני) אחרי השעה 10:20.
- ב. בערב פסח (יום שני) שורפים את החמץ הנותר, לאחר השריפה **מבטלים שוב את החמץ**. יש להבין נוסח הביטול, וכך פירושו: "אני מחשיב את החמץ -שראיתי ושלא ראיתי, ששרפתי ושלא שרפתי- כדבר חסר חשיבות כמו עפר".

ג. יש לסיים השריפה והביטול לא יאוחר מהשעה 11:28.

- ד. טוב לפרוס את החמץ לפרוסות דקות לפני השריפה כדי שישרף לגמרי כפחמים. ואם אינו עושה כן, ישפוך עליו נפט הרבה כדי שימאס מאכילת כלב.

ה. המעוניין להשאיר חמץ בביתו, עליו למכרו לגוי באמצעות הרבנות המקומית שעושה את המכירה כדין תורה.

ו. חמץ שעבר עליו הפסח ולא מכרו לגוי, אסור באכילה ובהנאה. ולכן אין לקנות אחרי פסח מוצר חמץ רק מבעל חנות המחזיק "תעודת מכירת חמץ" מהרבנות, המעידה שמכר את חמצו לגוי.

הלכות בדיקת חמץ

א. קודם ליל בדיקת חמץ צריכים לנקות את הבית והחצר בניקוי יסודי, שלא ישאר חמץ בפסח. יש לנקות את כיסי הבגדים, ובייחוד כיסי הילדים וילקוטי בית-הספר שלהם.

ב. בלילה שלפני ליל הסדר (יום ראשון בלילה) בשעת צאת הכוכבים (19:20) בודקים בבדיקה קפדנית את החמץ לאור הנר ככל מקום שלפעמים מכניסים שם חמץ. לרבות המרפסות, חדר המדרגות, הגינות והמכונית.

ג. נר אבוקה פסול לבדיקה. בשעת הצורך שאין לו נר אחר, וכן במקומות שאינו יכול לבדוק נר, יכול לבדוק בברכה בפנס כיס או נר חשמלי קטן שאפשר לטלטלו בכל פנות הבית.

ד. קודם הבדיקה מברך: "על ביעור חמץ". ואסור לדבר משעת הברכה עד סיום הבדיקה.

ה. אחר הבדיקה **מבטל את החמץ**. ישנו חיוב להבין את נוסח הביטול הנאמר בשפה ארמית, וכך פירושו: "אני מחשיב את החמץ שלא מצאתי כדבר חסר חשיבות כמו עפר".

הלכות פסח

הלכות ברכת האילנות

א. היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוציאים פרחים, מברך "ברכת האילנות" (נוסח הברכה בסידור), להודות לה' שהפריח את העצים שהיו יבשים בחורף.

ב. מברכים פעם אחת בשנה ולא יותר. גם הנשים יברכו "ברכת האילנות". אפשר לברך בשבת וגם בלילה לאור החשמל כשמבחין בפרחים.

ג. **התנאים לברכה**: לפחות שני אילנות, אילני מאכל, כאשר ישנם עדיין פרחים באילן, לראות האילנות (ולכן עיור אינו מברך).

ליל הסדר בשבי הסורי

הקיבוצים. ואז התעורר ויכוח איזה

צביון לתת לליל הסדר בכלא. עמדו שתי אופציות - ליל סדר מסורתי כמו שראינו אצל סבא או ליל סדר מודרני כמו שחוגגים בקיבוץ. פה אחד התלכטנו - סדר מסורתי. אתה מבין, שם בכלא אתה מרגיש צורך להיות מחובר עם כולם, כל היהודים בכל הדורות חגגו סדר מסורתי, יין, מצות, הגדה. יש בזה עוצמה אדירה ואנחנו הרגשנו צורך להיות מחוברים ליהודים בכל העולם, בעיקר בבית ובכל הדורות. יותר מזה, היה בינינו ויכוח אם לדרוש מהסורים מצות ואם לא נקבל נכריז שביתת רעב. זה היה הנשק היחיד שלנו, או שעדיין לא להשתמש בנשק הזה. הסורים מנעו מאיתנו ויכוח היות וימים ספורים לפני ליל הסדר הביאו לנו מצות, הגדות ועוד פרטים לליל הסדר."

מתי חזרתם הביתה?

"זה היה בשבת, י"א בסיון תשל"ג. כבר היו לנו סימנים מוקדמים שהחזרה הביתה קרובה. בבוקר מוקדם נפתחה הדלת והוציאו את הפצועים למרפסת ללא כיסוי עיניים. הבנו שזה בדרך הביתה. מצד אחד זו שמחה אינסופית, חוזרים הביתה. אך מצד שני, הרגשה עצובה שאתה משאיר חברים "בשטח" - משאיר חברים בכלא. אך כאשר הגענו לשדה התעופה בדמשק, פגשנו את אנשי הצלב האדום שאמרו לנו שיתר השבויים יחזרו הביתה בסוף השבוע, ובאמת, בסוף השבוע אנחנו היינו בין מקבלי פניהם, ברוכים השבים הביתה."

נחזור להתחלה, אמרת שהחרות היא בליבו של האדם.

"כן, מתוך הדברים אתה בודאי שומע את החרות הנפשית שהייתה לנו שם. את הגוף אפשר לשים בצניק, מאחורי בריח. אבל את הנשמה אי אפשר לכלוא. שם, מאחורי הסורגים, נשארנו בני חורין, רקדנו, שרנו, הדלקנו נרות שבת, ערכנו ליל הסדר. שם, מאחורי הסורגים, נשארנו בני חורין. יותר מזה אומר לך, מה זה בעצם בן חורין? פעם חשבתי שההגדרה הנכונה היא שהחרות היא החופש לבחור למה להשתעבד."

ולמה אתה השתעבדת?

"אתה רואה. עשר שנים אחרי השבי הגעתי עם אחד מהקצינים שלי לישבת "נתיבות עולם" בבני ברק. קיבלתי את האומץ לשמוע מה יש לחרדים לומר על החיים, על המוות, על הייסורים, על ארץ ישראל, על חינוך, חיי משפחה ועוד. התחלתי ללמוד תורה ולהכיר עולם נפלא שלפני כן לא הכרתי, עולם שעד גיל 35 לחיי היה נסתר ממני, לא שמעתי עליו ברדיו ולא בטלוויזיה, עולם נפלא מתוך חרות אמיתית. קיבלתי על עצמי עול תורה ומצוות."

באדיבות "עת לחשוב" כתב עת לחשיבה יהודית

וגוררים אותי החוצה. הייתי בטוח שאני בדרך הביתה, הייתי בטוח שהמלחמה נגמרה והניצחון שלנו ולוקחים את הפצועים הביתה. הייתה נסיעה ארוכה, כאבים עצומים, ובמקום להגיע הביתה הגעתי לכלא אלמאזה הידוע בדמשק, עם תנאים לא תנאים - צינוק קטן ללא חלון, דלת ברזל נעולה מבחוץ, שתי שמיכות חורף פשוטות ומתחילות החקירות. אתה מבין שהחורף מתחיל, חודשים קרים רק עם רצפה קרה ושתי שמיכות דקיקות."

איך היה הטיפול הרפואי?

"שואף לאפס. בפעם ראשונה שהגיע החובש זה היה חייל צעיר שלא העיז לגעת ברגל. היא נראתה איום ונורא. לקחתי ממנו את היד והתחבשות ועם הציוד שלו החלפתי לעצמי את התחבשות. יותר מאוחר הגיע חובש מקצועי שמפעם לפעם החליף את התחבשות. לא אנטיביוטיקה, לא אינפוזיה, לא אקמול ולא כלום. מעט אוכל, מכות, בידוד וקור עז."

מתי נפגשת עם שבויים נוספים?

"זה היה רגע מאוד מרגש. לילה, כעבור ארבעה וחצי חודשים מאז נפילתי בשבי, נפתחה הדלת ולקחו אותי בעיניים מכוסות לקומה השנייה. אחרי שהושיבו אותי על הרצפה הורידו מעיניי את הכיסוי, גילתי שאני נמצא בחדר גדול בו ריכזו את הקצינים השבויים, רובם אנשי חיל האוויר. סך הכל 23 קצינים. ישבנו על הרצפה והכרנו זה את זה."

אתם יושבים ביחד, האם היו ביניכם שומרי מצוות?

"כן, קצין אחד היה שומר מסורת. אבל מה שמעניין, ששם, בתוך הכלא, ברגעים הקשים לכולנו התעורר הניצוץ היהודי. איך? בכל מיני אירועים, למשל בשבת. לכולנו היה צורך להדליק נרות שבת, לקדש את השבת ולכבדה בפיג'מות, נקיות ובסעודה מרובה, על ידי איסוף מזון במשך השבוע. בכלל, ברגע שאתה יוצא מהמרוץ המטורף של החיים אתה מתחיל לחשוב, והמחשבות מביאות אותך מהר מאוד לנושאים רוחניים. שם כבר הבורא קרוב מאוד."

איך השגתם נרות?

"אספנו שמן מהמרק, סחטנו את הבורגול (מאכל סורי) שמנו בתוך נייר כסף, הוצאנו חוטים משמיכה, מאחד השומרים קיבלנו גפרורים והדלקנו נרות. זו הרגשה נפלאה, אתה בחושך מכל הבחינות, בשבי, בפחד, בכלא בסוריה - ולפתע שני נרות, שלהבת מרקדת, ואנחנו איתה."

אנחנו נמצאים ערב פסח, אתה זוכר מה קרה אז?

"כן, אני זוכר את ליל הסדר שם. ליל הסדר עם כל העוצמה של השאיפה לגאולה ליציאה מהכלא. וגם זה מעניין לעניין, למה שדיברנו בהתעוררות הנפש היהודית שם בכלא. חוץ מאותו קצין ששמר מסורת כל השאר היינו חילונים, חלק מאיתנו בני

"הסורים פתחו את הדלת מספר פעמים במשך הערב, הם לא הבינו איך אפשר לשמוח בשבי" • "הם לא ידעו שאפשר להיות בן חורין גם מעבר לסורגים".

ראיון עם נח הרץ, סא"ל במיל. שנפל בשבי הסורי.

נח הרץ שוכב, תמונה ראשונה מהשבי

הרוב נח הרץ, לאחר שחזר בתשובה

חבר קיבלנו משימה בתוך סוריה. תוך כדי חדירה לשטח האויב עוד לפני שהספקנו לבצע את המשימה, חטפתי פגיעה ישירה של טיל S.A.B והמטוס נפגע קשות. איבדתי את השליטה על המטוס והוא החל צולל כלפי מטה. כנראה איבדתי את ההכרה לשניות ספורות, אך למרבה הפלא הצלחתי בשנייה האחרונה למשוך בידיה הפלטה ועפתי החוצה. התעוררתי על המצנח בגובה של עשרות מטרים בודדים, שוב קיבלתי חבטה בקרקע ואיבדתי את ההכרה. נוסף קרה שנפלתי לידי חיילים סורים, ולא לידי כפריים שהיו בקרבת מקום, שכן אז היו עורכים בי לינץ' מקצועי... הם הביאו אותי לבית החולים. שם התעוררתי כעבור כמה שעות אחרי ניתוח בו קטעו את רגל ימין מעל הברך."

אתה מתעורר בלי רגל, פצוע, מה קורה אז?

"ארבעה ימים בבית החולים. רוב הזמן תחת השפעת זריקות הרגעה. ביקור ראשון של חוקר סורי עם סטירות ואיומים. לילה אחד קושרים אותי באזיקים, קושרים את עיני במסכה שחורה

"החרות היא בליבו של האדם ובמחשבתו. לא המקום הפיזי מהווה את חרותו", אומר נח הרץ בתחילת הראיון, "אפשר להיות בן חורין גם מעבר לסורגים, גם בכלא אלמאזה בדמשק. תקופה ארוכה בתוך צינוק לבד מאחורי בריח וסורג בתנאים לא תנאים, הרגשתי כבן חורין. הגוף מאחורי הסורג אך הנשמה בת חורין."

כיצד תפסה אותך המלחמה?

"זה היה ביום שבת, יום הכיפורים תשל"ד. הסתובבתי במושב עין יב שם רגנו. אשתי לפני לידה ואיתנו בתנו בת השנתיים. כחודשיים לפני המלחמה השתחררתי מחיל האוויר לאחר חמש שנות שירות כטייס קרבי וחשבנו מה לעשות, אתה בודאי זוכר את התקופה של אז, תקופה של חלוציות הנגב, הגשמה וכו', לכן החלטנו שצריך לעשות משהו למען המולדת וירדנו להתיישבות בערבה. הסתובבנו בשבילי המושב ולפתע שמעתי קול מטוס בשמים, מיד הבנתי שקרה משהו, הרי ביום כיפורים אין פעילות צבאית רגילה. ובאמת, תוך דקות ספורות הגיע ג'יפ עם חיילים וקראו לי לבסיס. כעבר כמה שעות כבר הייתי בטיסה מבסיס לבסיס ושמעתי במכשירי הקשר את מאות מטוסי חיל האוויר ממריאים לצפון ולדרום, כדי להדוף את האויב הפולש."

מתי נפלת בשבי?

"זה היה ביום חמישי, חג הסוכות, לאחר חמישה ימי קרבות קשים, בהם איבדתי מספר חברים וכן את מפקד הטייסת שלנו. ביום חמישי החלה הפלישה לסוריה, כוחות הקרקע התארגנו וחיל האוויר קיבל משימות סיוע קרוב, יחד עם

קטעים נבחרים מיומנו של נח הרץ, אותו החביא בפרוטזה וכך הצליח להבריחו לארץ:

ליל סדר פסח ראשון בגלות

6.4.74 - לבשנו בגדים חגיגיים (חולצה לבנה מהבית), מסובין ליד שולחן ערוך עם מפת לכל אחד. מצב רוח מרומם כבר בתחילת הערב. והודעה מוקדמת לסורים בישרה להם שהערב יהיה כאן שמח...

בראש השולחן יושב לואי שהיה אחראי על ניהול הסדר. עמוס לידו, מתקן ובודק שהכל בסדר. מתחילים לקרוא בהגדה לפי התוכנית, גרבר, הצעיר שבינינו, שואל את הקושיטות, המקהלה שרה נהדר ושירת הציבור סוחפת את כולם. כשמיניעה שעת הסעודה אנחנו מופתעים מהרמה שהוצגה על ידי ועדת המזון. אחרי האוכל ממשיכים בקריאת ההגדה עד סופה. ישבנו ליד השולחן כשלוש שעות, ולסיום הערב סידרנו קצת מקום וארגנו ריקודים. היה המון רעש ושמחה. הסורים פתחו את הדלת מספר פעמים במשך הערב, מתקשים להבין איך אפשר לשמוח בשבי. (באחת הפגמים בהן פתח השומר את הדלת, הגענו בדיוק לקטע 'שפוך חמתך על הגוים' וכך קיבל ליל הסדר משמעות מיוחדת עבורנו. בטאון חיל האוויר) לזכותם יאמר שלא הפריעו לנו. אחרי הריקודים התקבצנו מסביב לתנור, עליו התחממה המנה האחרונה. שרנו שירי מולדת עם הרבה געגועים וזיכרונות. במשך הסדר נאמרו שתי ברכות. אחת חמורה על ידי עמוס, וזו לשונה: "הרחמן הוא יברך ויפדה במהרה בימינו את כל חיילי הצה"ל הנתונים בשביה המרה הקשה והאכזרית, בבורות הכלא אשר בגלות דמשק, ויאחדם במהרה בימינו עם בני משפחותיהם אשר בציון, השתא ובעגלא, בזמן קרוב ובמהרה בימינו פדוים לציון בריה, אמן."

יש לך מושג?!

מדריך להכשרת המטבח לפסח

אם אוכלים בלי הפסח מפה - עירוי מים רותחים ישירות מהאש, ואם חושש שיתקלקל לך, ישתמש בהם בפסח על ידי מפה.

מטחנת בשר

פירוק המטחנה, ניקוי יסודי בחורים ובסדקים, הנכסת כל החלקים למים רותחים שעל האש. רצוי לעשות "ליבון" לחלק המנוקב בנקבים דקים.

שיניים תותבות

היטב שלא ישאר בהם שום חשש חמץ, וטוב לערות עליהם מים רותחים מהמיחם.

סירי בישול כולל המכסים, סיר לחץ כולל הגומי שבכיסוי, מחבת שמטגנים עם שמן הכנסה למים רותחים שעל האש.

א. לפני ההכשרה יש לנקות את המטבח וכליו היטב שלא ישאר שום חשש חמץ.
ב. לפני ההגעלה צריך לרוחץ ולשפוף היטב את הכלי החמץ לנקותו מכל לכלוך וחלודה.

א. לפני ההכשרה יש לנקות את המטבח וכליו היטב שלא ישאר שום חשש חמץ.
ב. לפני ההגעלה צריך לרוחץ ולשפוף היטב את הכלי החמץ לנקותו מכל לכלוך וחלודה.

א. לפני ההכשרה יש לנקות את המטבח וכליו היטב שלא ישאר שום חשש חמץ.
ב. לפני ההגעלה צריך לרוחץ ולשפוף היטב את הכלי החמץ לנקותו מכל לכלוך וחלודה.

מכירת חמץ אפשרי גם בטלפון, על ידי הרב אפרים בן פורת שליט"א רב ומורה צדק מטעם המועצה הדתית -ים
050-4103300
02-5826369

זה הזמן להגדיל תורה!
הדפסת קונטרסים וחברות במחירים מיוחדים לבני תורה!!!
מקצועיות, דיוק ואיכות ללא פשרות!
מתחבים למחיר הכי זול בארץ!
כריכה קשה בכמויות קטנות (מינימום 50)
משלוחים לכל חלקי הארץ!!!
דפוס תמר
057-3133366
Tamarcho@zahav.net.il

מהו הסדר של "ליל הסדר"?

כדי לזכור כיצד לערוך את "ליל הסדר", נתן רש"י (מחזור ויטרי סימן סה) סימנים לכל הפעולות הנעשות ב"ליל הסדר". הנה הם לפניכם, עם הסבר קצר.

קדש - קידוש

בגמר הקידוש שותים את היין או המיץ ענבים בהיסבה (=נטייה לצד שמאל). זה הכוס הראשון מארבע כוסות.

ורחץ - נטילת ידיים ללא ברכה

נטילת הידיים נדרשת עבור אכילת הכרפס לאחר הטבלתו, מאחר והבא לאכול מאכל שטיבולו במשקה חייב בנטילת ידיים תחילה.

כרפס - אכילת כרפס לאחר הטבלתו במי מלח או בחומץ

טעם אכילת כרפס כדי שייראו הילדים שינוי מכל השנה [שאנו אוכלים ירקות לפני הסעודה] וישאלו על השינוי "מה נשתנה". ובחרו דווקא ב"כרפס" יותר משאר ירקות, מאחר ו"כרפס" הוא אותיות "ס פרח", רמז לשישים (גימטריא אות ס) רבוא בני ישראל שעבדו בפרך.

יחץ - חציית המצה לשניים

חוצים את המצה האמצעית מבין שלשת המצות לשניים. את החלק הגדול שומרים לאפיקומן ואת החלק הקטן מחזירים בין המצות השלמות. הטעם לכך שנאמר "לחם עוני" מלשון עניות, ודרכו של עני לאכול פרוסות לחם.

מגיד - אמירת ההגדה

פותחים את ההגדה בשאלות הילדים "מה נשתנה", לאחר מכן האבא משיב להם כפי שמופיע בהגדה, כדי לקיים מצוות "הגדת לבנך...". מאריכים לספר בסיפור יציאת מצרים. בסיום ההגדה שותים את הכוס השני של ארבע כוסות בהיסבה. למנהג הספרדים אין מברכים ברכת הגפן על כוס זה.

החצפה - נטילת ידיים לסעודה עם ברכת "על נטילת ידיים"

1-30 גרם מרור, מטבילים את הכל בחרוסת, אומרים "מצה ומרור בלא ברכה, זכר למקדש בימינו יחודש, זכר להלל הזקן שהיה כורכם ואוכלם בבת אחת, לקיים מה שנאמר על מצות ומרורים יאכלוהו", ואוכלים את זה בהיסבה (מוטים על צד שמאל).

שלתן עורך - סעודת החג

צפון - אכילת מצת אפיקומן
בסיום הסעודה אוכלים 30 גרם מצה עבודת יד, מאותה מצה שהחבאנו לאפיקומן. אכילת מצה זו היא "זכר לקרבן פסח", ולכן לפני אכילת האפיקומן אומרים "זכר לקרבן פסח", גם מצה זו נאכלת בהיסבה. לפני אכילת האפיקומן עורכים את טכס "מציאת האפיקומן", מנהגו שאחד ההורים מחביא את מצת האפיקומן, והילדים מחפשים את האפיקומן, המוצא את האפיקומן מקבל מאביו פרס כפי בקשת הילד.

פך - ברכת המזון

בגמר ברכת המזון מברכים "בורא פרי הגפן" ושותים את הכוס השלישי של ארבע כוסות.

הלל - אמירת ההלל

להודות ולהלל לה' יתברך על שהוציאנו ממצרים. בסיום ההלל שותים את הכוס הרביעי של ארבע כוסות. למנהג הספרדים אין לברך ברכת הגפן על כוס זה.

פוצה - העושה כסדר הזה, הרי הוא מ'רוצה' לשמיים

מדוע שותים "ארבע כוסות"?
זכר לארבע לשונות של גאולה. פירוש, בנבואת משה לפני ישראל על צאתם ממצרים, ה' השתמש בארבע סוגי לשונות של גאולה - "והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתני".

מוציא - ברכת "המוציא"

מצה - ברכת "על אכילת מצה"
ואכילת מצה יש לאכול 60 גרם מצה בהיסבה, ובמקום צער קצת די באכילת 30 גרם מצה.

צריך לאכול מצות עבודת יד דווקא (לא מצות מכונה).

טעם לאכילת מצה, משום שלא הספיק בצקם של אבותינו לתפוח בצאתם ממצרים, מאחר שגורשו ממצרים.

מרור - אכילת ירק מר

יש לאכול כזית (30 גרם) מרור. הספרדים נוהגים לאכול חסה, והאשכנזים נוהגים לאכול חזרת (כרי"ן).

חובה ליקח חסה (וכרפס) הגדילה בגידול מיוחד ללא תולעים, כגון: גוש קטיף וכדומה.

את המרור טובלים בחרוסת, אמנם אין להרבות בחרוסת כדי שלא יתבטל טעם המרירות של המרור. ומברכים לפני אכילת המרור "על אכילת מרור".

טעם לאכילת המרור, זכר שמיררו המצריים את חיי אבותינו במצרים. וטעם לאכילת החרוסת, זכר לטיט שעבדו בני ישראל במצרים.

פוך - אכילת המצה והמרור כשהם כרוכים יחד

כורכים יחד 30 גרם מצה עבודת יד

לכבוד מערכת "אור עליון" בראשות הרב מנשה בן פורת שליט"א שלום וברכה!

נהנתי מאד לקרא את העלון הכתוב בטוב טעם ודעת ומחפיה את קוראיו, ובפרט מהעיצוב המרהיב כל עין, נמשכתי מאד למדור "לגעת בכוכבים (אסטרוולוגיה ע"פ הקבלה)" ו"סגולות לעם סגולה". רציית להציע לקוראים הנכבדים סגולה לשמירה ובפרט מגנבים, שאצלי סגולה זו פעלה והצלחה מאד. והיא: לשמור חתיכה קטנה ממצת האפיקומן בארנק וזו שמירה מגנבים. והמעשה שהיה אצלי כך היה: הסגולה התרחשה כאשר לפני 10 שנים באו גנבים לביתי, והיה לי 2 קופסאות של שטרות ותכשיטים, ובאחת מהם שמתי חתיכה קטנה ממצת "האפיקומן", וראה זה פלא! הגנבים לא נגעו בזה, ובקופסא השנייה שלא היה "מצת אפיקומן" גנבו, על אף שזה היה אחד ליד השני. כדאי לפרסם את זה.

תמשיכו להגדיל תורה ולהאדירה "בינסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל" א. ב. פ. ירושלים

[הערת העורך: חן חן על הברכות. סגולת "האפיקומן" מקורה בספר סגולות נפלאות (עמוד נד). ושם כתב, המצניע חתיכה קטנה מן האפיקומן בביתו זו סגולה לשמירה ולפרנסה טובה. וזו סגולה לילדים, וסימנך "וצפונך (מלשון צפון) תמלא בטנך". ואכילת אפיקומן - סגולה לרפואה. והמניחה בארנקו - על ידי זה תשרה ברכה בכספו, אפיקומן בגימטריא פז"ר, שעי"י האפיקומן יוכל לפזר מתנות לאבינוים].

סגולות לעם סגולה

סגולות המצה

א. כל הזהיר באכילת מצה כתקונה, ניצול מכל דברים רעים, ורמוז על זה את הפסוק: "כי מכל צרה הצילני". ראשי תיבות מצה. (סגולות ישראל מערכת מ' את גק)

ב. אכילת מצה מועילה ממש לרפואה, כמו שאמרו בזוהר הקדוש שנקראת "אוכל של רפואה". וזוכה על ידה לאריכות ימים. וכן גורמת שיברחו שדים ומזיקים ודברים רעים, כמו כח סגולת המזוזה. (שם)

ג. מי שיאכל מצה לשמה ובשמחה רבה, נכון לבו ובטוח, שלא יאונה אליו שום נזק בודאי באותה שנה. וכן תגן על האדם במשפט ביום ראש השנה, ותעלה לו שנה טובה ומוצלחת עם שפע ברכות ורוב נחת. (שם)

ד. כל הזהיר אפילו ממשוהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחסא כל השנה כולה. (האר"י)